

روش بازیگری

متداکتینگ در اکتورز استودیو

فؤاد حنون الحچیمی

نشر سمندر
۱۳۹۸ خورشیدی

فهرست

چند تجربه‌ی شخصی به جای مقدمه ۹

بخش نخست

- ۲۱ سینما تا پیش از آنها
- ۳۵ استانیسلاوسکی و نوزایی بازیگری
«اکتورز استودیو» یا استانیسلاوسکی دگرگون شده
- ۴۵ نزد کازان و استراسبرگ
- ۵۷ کازان، کارگردان «اکتورز استودیو»
- ۷۱ استراسبرگ، معلم «اکتورز استودیو»
- ۸۳ براندو، حاصل «اکتورز استودیو»

سینما تا پیش از آنها

چنانچه می‌دانیم سینما به روش بی‌صدا آغاز شد و از زمان پیدایش آن در اواخر قرن ۱۹م، به مدت سی سال به همان شکل بی‌صدا باقی ماند. فیلم‌ها به صورت یکنواخت و در قالب قاب‌های ثابت ساخته می‌شدند، یعنی عوامل تولید هر آن‌چه را درون کادر رخ می‌داد بی‌کم و کاست فیلم‌برداری می‌کردند. هنرپیشگان با نزدیک شدن به دوربین و یا دور شدن از آن به ایفای نقش خود در هر صحنه می‌پرداختند و آنچه به عنوان فیلم شناخته می‌شدند عموماً روایتی از یک تناثر بودند که توسط دوربین فیلمبرداری عرضه می‌شد. هر هنرپیشه، به اجرا -و یا بهتر است بگوییم به شرح احساسات خود- از طریق پانتومیم و اشارات بی‌شمار اقدام می‌کرد. اغراق در واکنش‌ها و ابراز بی‌اندازه‌ی حرکات چهره نقش اصلی در ارایه بازی‌های آنان داشت.

هر بازیگر به صورت غیرارادی، افراطی و بدون بررسی و اختصار، این حرکات و اشارات را در لحظات حساس و هیجانی به کار می‌برد و در این مسیر چنان جلو می‌رفت که چنین متد و روشی به عنوان اجرایی طبیعی و تنها راه ممکن برای بازی در حال تبیین شدن بود. در حقیقت به دلیل فقدان سخن و سیطره سکوت، زبان اشاره تنها ابزاری بود که یک هنرپیشه می‌توانست توسط آن از احساسات، افکار، حالات و عکس‌العمل‌های خود

بگوید و به وسیله‌ی آن با بیننده ارتباط برقرار نماید و این دقیقاً همان چیزی است که در جوامع بدوی یعنی پیش از پیدایش زبان (نطق) وجود داشت. آنان با یکدیگر از طریق زبان بدن و حرکات و اشارات ارتباط برقرار می‌کردند.

عده‌ای از پژوهشگران بر این باورند، این نوع اجرا که از زمان پیدایش سینما بر آن حاکم شد تحت تاثیر هنر بازیگری در تئاتر ویکتوریایی بوده است. جدای از صحت و سقم این ادعا، باید این نکته را نیز یادآوری کنیم که عناصر بازیگری سینما، در ارتباطش با تئاتر تنها از یک منبع واحد بهره نبرده است بلکه سینما تحت تاثیر دست‌آوردها و آموزه‌های بسیار گوناگونی قرار گرفته، از جمله حرکت دوربین و نزدیک شدن آن به هنرپیشه، ابتکار در فیلمبرداری نزدیک و تمرکز بر چهره که باعث دوری از افراط در حرکات اشاره می‌شد، بهبود لنز دوربین و بالا بردن حساسیت آن، نورپردازی و...

در هر حال رفته رفته روش‌های بیان در سینما و بالتبع آن در بازیگری تغییر یافت و هنرپیشه در ابراز احساسات، واکنش‌های خاص و هیجانی، به کار بردن حرکات چهره و بدن تا حدودی از اغراق در حرکات خود کاست و سعی کرد تمامی حرکاتش را تحت اختیار خود، به صورت علمی، بررسی شده و دقیق‌تر به اجرا درآورد و با این امر، آزادی حرکت بیشتری به خود ببخشد.

سینما در حال رشد بود و قرن بیستم آماده می‌شد تا خود را با این مدیای جدید بشناساند. در واقع اجرای نسبتاً اندک و نامنظم تئاترها در آن ایام و همچنین پرداخت مبالغ چشمگیر موسسات سینمایی به بازیگران در نسبت با پرداخت بهای اندک به بازیگران تئاتر باعث شد تا تعداد بیشتری از هنرپیشگان تئاتر به عرصه‌ی سینما گام نهند. این مهاجرت از تئاتر به سینما از طرف برخی به صورت موقت صورت گرفت اما عده‌ای برای همیشه تئاتر را کنار گذاشتند و به سوی شغل پرسودی چون سینما شتافتند تا ستارگان آینده‌ی این هنر از میان‌شان برگزیده شود. البته در این میان بخشی از بازیگران جدیدالورود سینما تحت تاثیر روش و اجرای نقش در سینما قرار گرفتند ولی عده‌ی دیگر گویی همچنان در فضای فکری تئاتر باقی مانده‌اند کوچک‌ترین توجهی به این هنر جدید و نیازهای گوناگون آنان نداشتند و آن‌چنان رفتار می‌کردند که انگاری سینمایی در کار نیست و هنوز روی سن تئاتر مخاطبان